

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 10 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben háshoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a héti és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáca-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, decz. 14.

Az indemnity-vita után.

Soha sem volt jellemzőbb az indemnity-vita a parlament helyzetére, mint most.

Tudvalevőleg az indemnity-vitának nem az a lényege, hogy vajjon a kormány megkapja-e a pénzügyi fölhatalmazást? Igy tanultuk ugyan a közjogban, de az is köztudomású tény, hogy a közjog elvei csak dr. Nagy Ernő klasszikus könyvében élnek olyan csábító szépségben, a valóságban bizony másként festenek.

Az indemnity-vitát is arra használják fel mindenütt az ellenzék, hogy folytassák a költségvetési vita alatt megkezdett szalmacséplést: a kormány támadását s egyuttal kifejtsek a maguk álláspontját. Ezt rendszeren megszoktuk már, ugyanazok a frázisok évről-évre s a vége a többségtől állandóan megszavazott bizalom.

Különösen fontos azonban az indemnity-vita most, mikor a választások előtt állunk. Ezért kíváncsian vártuk a vita eredményét minden pártnál: mivel fogják az ország kíváncsiságát és érdeklődését magukra vonni?

És ha végigolvassuk az eddigi beszédek, nagyon szomorú jövőt lehet jósolni a legtöbb ellenzéki pártnak. Sehol semmi élet, semmi eredetiség, semmi önállóság. Egyetlen dicséretes kivétel *Rakovszky* István fényes beszéde, melyet még a vita előtt mondott el s melynek hatása alatt feljajdult az egész kormánypárt. Tehát van még pont, a hol ezt a nagy lomha

tömeget érzékenyen lehet érinteni, a hol egy kis szúrás jobban hat, mint másutt egy nehéz vágás: az anyagi érdekek, a pénz. A néppárt szellemes és nagytehetségű debattere felfedezte ezt a pontot s mikor odacézelt fegyverével, egyuttal megmutatta az országnak is a jövő választások egyik veszélyes mozgató elemét: a pénzt. *Rakovszky* a néppárt tagja, a mely pártnak nagyon jó talaja van az ország tekintélyes részében; *Rakovszky* beszéde e párt javára esik a mérlegbe s ha a néppárt a választásokból megerősödve, talán még egy néhány *Rakovszky*-féle erővel felszerelve kerül ki, abban a fiatal debatternek nagyon sok része lesz.

Rakovszky beszédének nagy hatását még nevelte az az üres szintelenség, mely a többi ellenzéki szónok beszédén végigvonult. Egy férfiú mert élesebben beszélni, programot állítani: *Ugron* Gábor, az egyetlen praktikus politikus és egyetlen nagy szónok az egész függetlenségi pártban, a kit azonban talán éppen kimagasló nagysága miatt csip-csup elvtársai egymás után magára hagynak. Csodálatos tűznek kell élesztenie ez ember idealizmusát, hogy még most is küzdeni tud egy mindjobban hanyatló zászlóért. Szónokol, ír, dolgozik, verekszik 48-ért, többet tesz egymaga, mint *Kossuth* *Ferencz* és pártja együttvéve s mégis alig-alig van legzenialisabb beszédének is valami hatása. Hja, ma nem az a kérdés, hogy ki és mit mond, hanem hogy hányan helyeselnek rá?

Szomorú eredmény ez a függetlenségi pártra, de nemcsak az országgyűlésen van így. Tanulnak a 48-asok mindenütt *Tisza* Kálmántól. Milyen gyönyörűen tud-

ták eddig *Tisza* Kálmán fejére olvasni azt a mondását, hogy »elvei fenntartásával« lett mameluk. És a ki a legutóbbi napokban csak Nagyvárad közéletét figyelemmel kísérte, hát éppen itt hallhatta egy 48-as vezérférfi nyilatkozatát:

— Elveink fenntartásával üdvözljük *Tisza* Kálmánt.

Hallottunk ismét 48-as ajkáról olyanforma nyilatkozatokat is, hogy *Tiszának* egyik érdeme a 67-es kiegyezés megszárdítása.

Hát ez mi? Ném világos elvtagadás-e az ilyen nyilatkozat? És még akadhat ember, a ki a függetlenségi eszmék győzelmében hinne?

Beszéljünk végre nyíltan. Az indemnity-vita megmutatta az országnak, hogy a jövő választásokra igazi programmal csak *Ugron* Gábor és a néppárt vonul fel. Egyik sem áll mereven semmiféle közjogi alapon s mindkettőnek programja fejlődésképes. Ez a kettő lesz tehát igazi ellenzék egyedül. S ha nem is juthatnak egyelőre kormányra, meg lesz egy nagy hatásuk éppen a független nemzeti eszmék felé való haladásban.

Ha u. i. eddig a kormánypárt görcsösen ragaszkodott a 67-iki kiegyezésnek minden betűjéhez, annak nem kevésbé volt oka az, hogy a függetlenségi párt meg éppen olyan elkeseredéssel mást sem csinált, mint csak 67-et szidta, minden egyéb előtt bedugta a fülét. A merev tagadással szembe hasonló merev ragaszkodást állított a kormánypárt. Most mindez meg fog szünni, a kormánypárt felszabadul a nyomás alól és talán még ő maga lesz hajlandó itt-ott közjogi reformokra.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Bogdánék.

Irtá: Mányiné Prigl Olga.

Csak egy hétre a temetés után tudódott ki, hogy a szegény *Bogdán* fiskális nem hagyott egyebet a családjára adósságnál. Nem a mai világba való ember volt, — mondták. Nem piszkoskodott holmi apró pörökkel, nem hizott a más vérén, ur volt tetőtől, talpig. Nagybárá a pusztáján lakott, négyes fogaton járt, egyfolytában három napig tartó multságainak országos hírét vitték. Egy darab volt a régi, patriarchalis vendégszeretéből, a hol részegre itatták a kocsist, hogy hajnalba, a szintén rózsás kedvben leledző vendéggel együtt az országút helyett, az udvaron, a galagonya sövényvel kerített kurián kerültek egyet és igen nagyon csodálkoztak, hogy ott voltak megint, a honnan elindultak. Lett olyankor kacagás! Még a kutyák is nyihogtak, örvendeztek, és a hosszalábú agarak nagy bolond ugrásokban futottak a folyosó legszéléről a belső kapu elébe. Mert úgy állott a dolog, hogy egyik oldalon kettős kapuja volt a *Bogdán* kuriának, az volt a lépvessző, a min a vendégeket újra összefodosták.

S aztán egy szép napon csak végig esett

a fübe, a szép, a gazdag *Bogdán*. Azt se mondta: jaj! A viaszsárga keze ott feküdt a könnyű nyári zekéje fölött, a szívében. A szíve ölte meg. Azt mondják, az édesanyjától örökölte.

Egy kis vézna leány futott le hozzá lélekszakadva, ő vette észre, vagy tán sejtette, — »az írődeák« a hogy a szegény apja nevezte volt azelőtt kedveskedve. Az »írődeák« — s a hogy futott sebesen, az ijedségtől ellálló lélegzettel, — hát csak lerogyott a före, az apja mellé.

Letű nagy zürzavar, azt se tudták, mihez kapjanak. *Bogdán* egyik ájulásból a másikba esett, utoljára is a szegény kis »írődeák«-nak jutott eszébe az orvosért benyargaltatni az egyik háts paripát. Mindenki elveszítette a fejét. Az orvos nem mondhatott egyebet: meghalt.

Végig a házban nagy lett a csöndesség. Olykor kopogtak a falon tompán, a gyászposztótól szöngelték a temetkezési intézet egykedvű emberei.

Odakint a kertben levagdosták a rózsákat mind, egész tele lett velük a halottas szoba. Legalább nem téphette le őket más, piszkos kalmár-kéz, kapzsi vevők. Mert elharangoztak mindent. A családnak egyik jó barátja, — a ki megmaradt a sok közül, — *Berenkei*, kiméletesen adta tudtára az özvegynek a vagyoni állapotot. Az asszonynak fogalma se volt addig azokról a dolgokról, a mit hallott. Neki

csak pénz kellett és ismét pénz, bőség, a mihez hozzá volt szokva gyerekkorától. *Bogdán* is ur volt ahhoz, hogy utána nézhessen a dolgoknak, mindig úgy képzelte, hogy kiheveri valamikor. Keresztül huzta számításait a legbizonyosabb kétszerkettő: a halál.

Özvegy *Bogdán* ott hagyta hát a két leányával a rózsás kertet, ott mindent. A vasuti kocsi kopott bördiványán aztán elgondolkozhat rólá, melyik rokonhoz menjenek legelőbb. Ah, bizonyára szívesen fogadják őket, a régi jó napok emlékeiért...

Az »írődeák« összegubbaszkodva ült az egyik szögletben. Épen aznap töltötte be a tizen-nyolczadik esztendejét. Szomorú multság, de hát ő ahhoz volt szokva. Azelőtt se igen törődtek az ő születésnapjával. Legfőleg a kedves *Anna* testvér írt neki egy szép hosszú levelet, a kis »leczkebogárnak«, a hogy a nagy buzgóságért az intézetben elnevezték. *Ilona* sorba eltette azokat a leveleket, megcsókolgatta rajtuk a legsarkára huzott kis keresztet. Olyan hálás volt érte.

A kisebbik leány, a huga, — az ablakon nézegetett kifelé. Mintha nem is testvérek lettek volna, oly igen elütöttek egymástól. Üde, baba arcú szöke volt *Margit*, a ki már eddig is sorba is letánczolta a megyebeli lányokat. Hogy örülhetnek most azok! — De ez *Margit*-nak nem jut eszébe. Egykedvűen fixirozta a

De ezek már olyan gondolatok, a melyek egyelőre az álmok sorába tartoznak. Hogy valósággá válják, óriási személynálzatra volna szükség a kormány-pártban is, de különösen az ellenzékben.

Mert van valami igazság abban, hogy a milyen az ellenőrzés, olyan a gazdálkodás. Ha Rakovszky annyi romlottságot fedezett fel, hát akkor az ellenőrködés sem mehetett eddig valami kifogástalanul.

A jövő: ettől várunk most nagyon sokat. Csak aztán a csalódás, a kiábrándulás is ne legyen éppen olyan nagy, mint a mekkora most a várakozó remény.

K. A.

Elhalasztott bibornoki kinevezések.

Vatikáni körökből hírlik, hogy a december közepén megtartandó konzisztoriumról lemaradnak a bibornoki kinevezések s az 1901. év elején tartandó konzisztoriumra halasztatnak, miután a kitüntetendők egyike sem kapta még meg a hivatalos értesítést, már pedig ennek négy héttel kell megelőznie a konzisztoriumot. A decemberi konzisztorium 16—20. tartatik meg. Hasonlólag lemarad a konzisztoriumból a metzi püspöki szék betöltése is, melynek személyére nézve nem tudott eddig megállapodásra jutni a kuria a német kormányval. Összesen tizenketten kapnak bibornoki kalapot, tudomásunk szerint magyar egy sem lesz közöttük.

Autonomiai képviselőválasztás.

A Mócsy Antal halálával megüresedett veszpréme gyházmegyei *keszthelyi* autonomiai kerületben e hó 12-én számították össze a beadott szavazatokat. Az összes, szám szerint 4022 szavazattal Szemnécz Emilt, a Magyar Állam felelős szerkesztőjét választották a kerület képviselőjévé.

Az új autonomiai képviselőben a kongresszus munkás, szakszerűleg képzett tagot nyer, aki lapjában megjelent cikkeivel, különösen pedig az autonomiáról irt nagy munkájával sok jó szolgálatot tett az autonómia ügyének.

Új főispánok.

A közigazgatás gépezetében a kormány egyre szaporítja az új kerekeket.

Lassan de biztosan halad a régi rendszer be nem vált főispánjainak újakkal való kicserélése.

A Budapesti Közlöny mai száma két új főispán kinevezését közli a következőleg hangzó királyi elhatározásokkal:

A belügyminiszterium ideiglenes vezetésével megbízott magyar miniszterelnök előterjesztésére Maurer Mihály, Brassó vármegye főispánját ezen állásától, buzgó szolgálatának elismerése mellett, saját kérelmére felmentem és helyébe gróf Lázár István, Kolozs vármegye alispánját Brassó vármegye főispánjává kinevezem.

Kelt Bécsben, 1900. decz. 12-én.

FERENCZ JÓZSEF, s. k.

Szell Kálmán, s. k.

A belügyminiszterium ideiglenes vezetésével megbízott magyar miniszterelnök előterjesztésére dr. Béli László volt országgyűlési képviselőt Nagy-Küküllő vármegye főispánjává kinevezem.

Kelt Bécsben, 1900. decz. 12-én.

FERENCZ JÓZSEF, s. k.

Szell Kálmán, s. k.

Az osztrák választások.

A galicziai választásoknak már is tanulásos eredménye van. A lengyel néppárt négy mandátumot vesztett, két pártvezér, Stapinszky és Winkowszky mandátum nélkül maradtak. Négy tagból állott ez a párt, most már csak kettőből s így igen kétséges a fönmaradása. A szociáldemokraták három mandátumuk közül egyet, a borszowit minden valószínűség szerint elvesztették s nem lehetetlen, hogy ugy fog történni Lembergben is, ahol késő éjszaka még mindig tartott a választás. Csak Krakóban sikerült győznie Dasinszkynek. A lengyel klub két mandátumot nyert: Borszowban és Chranzowban, ellenben négyet elvesztett. Rreszowban, Wadowieeben, Stryjben és Uj-Sandekben. Ezekben a helyeken Stojálowzsky két elbarátja s a párton kívüli Danielik győztek, akik azonban kijelentették, hogy a lengyel klubhoz fognak csatlakozni. A radikális ruténeknek most sikerült első képviselőjüket a Reichsrathba küldeni.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, decz. 14.

A véderő-provizórium és az ujonczjutalékról szóló javaslat ma érdekes vitát és haragos jeleneteket provokált.

A vitát Tóth János a függetlenségi Kossuth-párt tagja vezette be, aki azt bizonyította, hogy ezzel a javaslattal törvénytelenséget igtatunk be a törvénykönyvbe. Nem az osztrák alkotmányos faktorokkal, hanem az osztrák kormányval kell megegyeznünk. S hat. javaslatot adott be az önálló magyar hadseregére.

Ugron Gábor szintén Tóth pártjára kelt. Szégyenteljes állapot, hogy a magyar hatóságokkal mint valami vazallusokkal bánnak a katonai parancsnokságok, németül leveleznek, a kadétiskolákban magyar tanárokat nem alkalmaznak.

Gromon Dezső államtitkár próbálkozott Ugronnal megküzdeni, de rosszul járt.

— Nem alkalmaznak — ugymond — mert nem tudnak képesítést szerezni, megbuknak, nem tanulnak.

Nagy zaj támadt a balon.

— Hogy tud ilyet mondani? Bélyegyet akar rájuk sütni? Gyalázat!

Major Ferencz magából kikelve kiáltja:

— Vonja vissza! Meg akarja bélyegezni őket?

Gromon alább kezdte:

— Nem akarom megbélyegezni. De a vértükben van.

Szell Kálmán sietett elsimitani a hullámokat:

— Nem jelentkeznek elég számban magyar ifjak.

— De miért? — kiáltott az ellenzék. Mert kiszekirozzák.

A javaslatot azután letárgyalták.

Perczel Dezső elnököl.

A mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után a Ház részleteiben is elfogadta az indemnitati javaslatot.

Következik az:

ujonczjutalékokról

szóló honvédelmi miniszteri törvényjavaslat.

publikumot, és kissé pőzolt is, hogy látta, mint feltűnik a fekete ruhában.

Az anyja, ha ránéz, mintha felgyulni érezné magában a reménységet, — ah, de ott van a másik, szegény. Arca sápadt, a hátrafésült haja még szánandóbbá teszi, — mi lesz abból?

— Én azt mondom hogy nem menjünk Gálboryékhoz, — szólott egyszerre Ilona komolyan.

Bogdáné szinte hevesen felelt:

— De hát mit tegyünk! — Erzsi nénéknél ugyan el lesz zárva Margit a világtól örökre!

— Azt hiszem édes mama, egyelőre ráérünk, nagyon új még a fekete ruhánk...

Egy kicsit el is pirult az izgalomtól Ilona, hogy olyan bátrán beszélt az anyjával, ő, a kinek mindég hallgatni kellett. A ki pártját fogta, a ki meg is dicsérte olykor a szép kalligrafikus betűt mikor mutatába behozott a vendégeknél egy-egy olyan másolatot, a mit Ilona készített neki, — az édesapa, nincs... Neki ugy tetszik, egy végtelen idő óta, pedig a rózsák még meg se hervadtak a koszorujában.

— Válasszunk, — mondta Ilona komolyan. Én Erzsi néniék megyek és ott leszek addig, míg tanulok valamit, hogy a kenyeremet megkereshessem.

— Pfüj! — biggyesztette fel a száját Margit. Talán harisnyákat akarsz köttetni pizs-

kos kis parasztlányokkal s alázatosan megasszonyoságot a béresnének, mert hát az is kundsajt. Igazán érdekes vagy Ilona!

A sápadt leány szeliden felelt:

— Ugy is jobb lesz, mint kegyelemkenyérrel élni, egyik rokontól a másikig...

Bogdáné szólt közbe:

— Margitnak igazsága van, uri leány nem alázhatja meg magát a világ előtt annyira. A nagyapátok kenyere nem kegyelemkenyér, az én ereimben is Gálbory vér buzog. Négyen vannak még testvérek rajtam kívül, gazdag emberek mind. Gálbory Minka viszont nekünk köszönhet sokat, hisz tőlünk ment férjhez.

Bogdáné tovább szötte terveit:

— Az ékszeremet megmentették, abból ruházkodunk. Margit ügyesen öltözködik, — esetleg egy fürdő-szezonra valót is megspórolhatunk. Meguntam a világot, de nem tehetünk egyebet... Apropos Ilona, azalatt az idő alatt meglátogathatod Erzsi nénit, te ugy se szereted a zajos társaságot.

Ilona csaknem sirt, a mig mondta.

— Én nem leszek Gálboryék egy napig sem, nem szeretem őket. Ne haragudj mama. Elég csunya vagyok ahhoz, hogy okos legyek, engedjetelek hát édes ez egyszer ugy tenni, a hogy én akarok. Szófogadó voltam mindig...

Megakadt torkán a szó és kitört belőle a sírás.

Bogdáné nem volt rossz asszony, Margitnak se volt egyéb hibája mint hogy nagyon el-

volt kényeztetve, s az anyja egy kicsit ingtag, könnyelmű vére forrt benne, hanem azért most, az Ilona könnyei láttára mindhárman el kezdtek sírni. Egymás nyakába borultak, — ugy zokogtak.

— Piczi édes Ilonkám, irunk egymásnak gyakran, hízelt Margit. És aztán vigyázz magadra, meg ne fázzál édes. Tudod szegény jó apa mindig hurczolta utánunk a kendőt, — ha az udvarra lementünk is, — szegény jó apa!

Margit szinte lázasra sirta magát. Bogdáné csillapította őket:

— Elég legyen gyerekek, a mi elmúlt, nem jó vissza többet. Majd anyai gondossággal tette hozzá: száritsátok fel az arcotokat egy kis rizsporral, egészen kifujja a szél, mindjárt ott leszünk.

— Aztán Ilona te is vigyázz, magadra, kicsit fogadj! — kiáltottak még vissza az állomásról. És sokáig lengették a fehér kis kendőt az induló vonat után.

II.

Tavaszi lett megint. Ujra nyitottak a piros rózsák a Bogdán kúrián; nem vágta le őket senki, ugy hervadtak el a szárukon. Berenkei rálicizált a birtokra, még se lett az a Sterna árendásé. A szegény kutyákat se verték ki, megtalálták a régi helyüket Mufti, a nagy fehér agár és Boxer, az ujfundlandi, kényelmesen

Münnich Aurél röviden ismerteti a javaslatot és elfogadásra ajánlja.

Tóth János az alkotmány meghamisításának legeklatásabb bizonyítékait ebben a törvényjavaslatban látja. Provizoriummal, egyoldalulag intézkednek az alkotmány ellenére az ujoncz jutalékkal és a véderővel. (Ugy van a függetlenségi párton.)

A magyar törvények megszabják, hogy csakis alkotmányos uton történhetik ez meg. A törvény megköveteli, hogy a két állam közt alkotmányos megegyezéssel tartandó fenn az ujoncz jutalék, azért is kell a törvényhozás elé betérjeszteni a törvényjavaslatot. Ilyen alkotmányos megegyezés a két állam közt nincs meg a jelen évben is és van e remény, hogy az alkotmányosság követelményét megtartsák a jövő évben. Ne ámitsuk tehát magunkat, hogy önálló nemzet vagyunk. Evvel a törvényjavaslatot törvénytelenéget igtatunk a törvénykönyvbe. Azt az okoskodást, hogy mert Magyarország egyoldalulag megállapítja az ujoncz jutalékot, még jobban kifejezésre jut függetlensége, nem fogadja el. Ha csak Magyarország ujonczjutalékáról volna szó és azt minden beavatkozás nélkül megállapíthatnók, nem lenne szava, de itt a monarchia mindkét állama ujonczjutalékát kell megállapítani és pedig nem az osztrák alkotmányos faktorok; hanem az osztrák kormányval megegyezve. Ez pedig nem függetlenség, hanem megalázó függés, az alkotmányban fentartott függetlenség feláldozása. Az a megokolás, melylyel a kormány a provizoriumot megokolni akarja, gyarló. Szabad-e a nemzetet oly változatlansággal traktálni, hogy a provizorium azért kell, mert Ausztriával fontos közgazdasági kérdések vannak függőben. Ez a törvényjavaslat oly védő rendszer fentartására kér meghatalmazást, mely ellentétben van ezredéves állami jogunkkal, pártja nevében nem fogadja el, hanem határozati javaslatot nyújt be, mely szerint a hadsereg közössége az alkotmány értelmében nem tartható fenn tovább, tehát utasítsa a Ház a kormányt a véderő rendszernek az önálló magyar hadsereg alapján való átalakítására. (Zajos helyeslés.)

Szell Kálmán: Tóth János szimpatikus modora . . .

Rátkay: Oh! oh!

Szell: Nekem szimpatikus. Ha a közbeszólo képviselő ur ebben megütözik, az csak az ő izlésére vet árnyékot. (Zaj.) Az osztrák alkotmány jogilag főáll, hanem annak egyik szerve, a képviselőház nem fungál normálisan. A véderő eddig alkotmányosan állapított meg. Az osztrák Reichsrathavaly a véderő törvényt megszavazta, az ujonczjutalékot megajánlotta, mi is megszavaztuk a mienket. Hogy

a jövő esztendőben mit tesz a Reichsrath, a szólo nem tudja, de reméli, hogy az ujoncz jutalékot megszavazza és ebben a reményben hozta ide a magyar kormány a törvényjavaslatot. A megajánlás éppen azért szól egy évre, mert Ausztriában nem fungál az alkotmányos gépezet. Más lenne, ha Ausztriában szisztiálva lenne az alkotmány. De ez nincs és addig nincs okunk egyebet tenni, a mit most kíván a kormány. (Helyeslés.)

Ugron Gábor nem hagyhatja szó nélkül a miniszterelnök szavait. 1867. előtt is volt alkotmányosság Ausztriában, de se akkor nem volt, se most nem mindég, hogy miféle alkotmányosság? Ausztriától a teljes alkotmányosság feltételével Magyarország új parlamenti rendszert kívánt még a kiegyezéskor. Ausztriában a tisztviselőket most egyszerűen kiküldik miniszternek a parlamentárizmus gunyjára. Tóth nyomatékkal igazolja azt, hogy ezt az állapotot tovább fentartani nem lehet. Vissza kell térni a magyar hadseregre.

A 67-iki törvény se mondott le az önálló hadseregről, csak kiegészítésül rendeli a honvédséget. Nem vagyunk arra kötelezve, hogy lemondjunk a védrendszerünkről. A magyar törvényhozás még a törvény által meghagyott ellenőrzési jogát se teljesíti. A közös hadügyminiszter sohase nyújt be részletes elszámolást a delegációban. Mert a költségvetést sohase tartja be.

Szell Kálmán: Minden évben!

Ugron Gábor: Az utóbbi időben a közös hadügyminisztériumban mind ridegebben járnak el. Mikor a hispániak éreztek a gallokkal, hogy ők megszállott tartomány, nem viselheték magukat különben, mint ma a hadügyminisztérium, ahol mindent németül intéznek, németül leveleznek a magyar hatóságokkal. Tóth János hat. javaslatát pártolja s maga is határozati javaslatot ad be, mely szerint a magyar ezredek külön szerveztessenek s a közös hadsereg parancsnokságai a magyar hatóságokkal magyarul érintkezzenek.

Vihar a honvédhadapród-tanárok miatt.

Gromon Dezső államtitkár: Bizonyítja, hogy a kadét-iskolákban a magyar tanárok nem maradnak, a vérük, a fajuk nem tartja ott —

Kiáltások: Megbuktatják a tanár-képzőkben, nem tudnak előhaladni!

Gromon: Nem hogy nem tudnak, hanem nem akarnak, nem tanulnak, megbuknak. (Zugás.)

Kiáltások (Zaj): Ne bélyegezze meg őket!

heverészték a gyékényszőnyegen, a folyosó végiben. A galambok is csak úgy búgtak a tornyos duczban, mint annakelőtte.

Berenkei átvett boldogult barátjától mindent és spekulált. Ezuttal félre tette ő is a nagyuri passziókat. Dolgozott reggeltől estig, egy ingujjra vetkőzve, a fővárosba maga szaladt fel, ha valami elintézni való dolga akadt. Nem bízott már senkiben.

Egy meleg nyári napon, szintén valami sürgős dolog miatt, sietve rőtta odafönt az aszfaltot. Nem kellett kitérnie senkinek, a utca néptelen volt még, az utmenti nyesett ákácok is mintha aludtak volna a tikkasztó hőségben. Elvértve egy-egy álmos hordár ácsorgott, mint a kinek nincs egyéb dolga.

Az egyik fordulónál, karcsu, magas fiatal leány jött velem szemközt. Fekete ruhában, szemére húzott kis kerek kalappal. Önkénytelen rátekintett, s kedves meglepetéssel kiáltott fel: maga az Ilona kisasszony?

— Ni, Berenkei ur! — csengett a leány hangja, — mily öröm ismerőst találni ebben a nagy idegenben!

Csak most vette észre Berenkei, mennyire megváltozott a kedvetlen, sápadt teremtés. Edzett, nagy leány lett belőle, végtelen szeretetreméltósággal párosult komolysággal. Őszintén elmondott mindent, nem szégyelte magát, nem titkolódzott. Ő most egy nagy üzletbe van alkalmazva, a hol egész nap ir, számol, — a jövő hónaptól kezdve pedig már felemelik a

fizetését, mert a francia és angol levelezést is átvette.

Berenkei udvariasan tudakozódott a mamáról s a szép kis Margitról.

— Ők is feljöttek Pestre, a rokonok terhére nem lehettek. Most Margit a színiakadémiába jár. Látná, azóta még szebb, — és úgy eldicsérte, mintha legalább is az édes mamája lett volna.

Hol laknak? — legközelebb fölkeresem magukat, — mondta Berenkei a búcsuzásnál.

Ilona el is felejtkezett róla, hogy otthon elbeszélje, annyira tele volt az angol és francia nyelv tanulmányozásával, úgy, hogy csak egy hónap mulva jutott eszébe, szólni az édesanyjának. Akkor is egy névjegyről, a mit kezében tartott. Berenkei küldte, — azt hiszem az lesz benne, hogy meglátogat.

Bogdáné nem igen kedvelte azelőtt Berenkei a szókimondó természeté miatt, most azonban szemlét tartott hadserege fölött, mint a jó katoná. Sietve adta ki rendeleteit:

— Margit, te itthon maradsz, vedd fel a rózsaszínű bluzodat, a hajadat igazítsd meg, jó lenne ha újra fésülködneél. Ilona elment, nem mulaszthat a főnök ur engedelmé nélkül.

És mégis ő került vissza a rózsabokros, galambduczos nagy udvarházba.

Gromon: Kérem, én nem megbélyegezni akarom, de az tény. Ami Ugron amaz állítását illeti, hogy nyilvános helyen a tiszteknek nem szabad másképp, mint németül beszélni, kijelenti, hogy ez tévedés.

Páder Rezső: Magyar huszártisztektől halottam!

Gromon: Bizonyítja, hogy a hadseregre vonatkozó magyar törvények igenis érvényesülnek. A javaslatokat ellenzi.

Kossuth Ferencz a miniszterelnök szavaira hivatkozván, konstatálja, hogy 3 év óta nem ülésezik rendesen a Reichsrath, már pedig a törvény azt mondja, hogy az otthon ülő Reichsrathal kössünk szerződést, hanem a regulárisan működő Reichsrathal. Ismétli, Ausztriában nincs teljes alkotmányosság.

Pulszky Ágost úgy magunknak, mint az osztrákoknak a kötelezettségekhez való ragaszkodást ajánlja. A támadások csak elmérgesítik a dolgot.

Az elnök a vitát bezárja.

Szell Kálmán: Ismételten hangoztatja, hogy Ausztriában az alkotmányosság fenáll, csak egyik szerve nem működik. Hogy az alkotmányosság megfelel-e a parlamenti szokásoknak, annak megítélése nem tartozik reánk, hanem az osztrákokra és őva inti a Házat az osztrák belügyekbe beleavatkozni.

A mi Ugronnak határozati javaslatát illeti, azt nem fogadhatja el, nem azért, mintha elenezné, sőt ellenkezőleg, minden magyar kormánynak kötelessége azt végrehajtani, hanem azért, mert annak nagy részét a törvény úgy is rendeli, tehát felesleges. Kéri, hogy vonja vissza a javaslatot.

Ugron visszavonta javaslatát, s a vita bezár atott **Münnich Aurél** előadó szavai után a javaslatot megszavazták.

Beöthy Ákos könyve és a kath. papság.

Beöthy Ákos irt egy nagy történelmi munkát, mely nagy föltűnést keltett legalább is a tömegével. Mert ez a könyv, melyben a magyar államiság fejlődését tárgyalja, de csak első része jelent meg, 1821-ig, imponál külső megjelenésével. És a ki ismerte Beöthy Ákos parlamenti multját, ismerte nagy tanulmányát és eleven eszejárását, azt gondolhatta előre, hogy Beöthy Ákos, a ki a parlamentből való kimaradása után csupán tanulmányainak élt, mindenesetre alaposan bele fog mélyedni Magyarország politikai történetébe.

És most erről a hevenyében földicsért és megreklámozott munkából is, csak első bepillantásra, azt kell látnunk, hogy az nem más, mint Beöthy politikai reflexióival átszőtt nagyobb szabásu kompiláció, még pedig annyira kompiláció, hogy egyes elfogult szerzők ítéleteit ő, a kritikus fő, minden kritika nélkül átvesszi. Ennél nagyobb hibát, sőt lelkiismeretlenséget nem követhet el olyan író, a ki súlyt helyez arra, hogy őt tekintélyes ítélinek, eredeti tanulmányozónak tartsák.

Pázmányról és a katolikus főpapokról ugyani olyan megvető módon nyilatkozik, egyszerűen átollózza egy protestáns író fiatalkori munkájának ítéletét, a melyet szó nélkül nem hagyhatunk. Kegyesen elismeri Pázmányt tehetséges embernek; de máskülönbben ő sem más, mint »vakbuzgó« ember, a »papi stréberek szomorú mintaképe«. Azután azt írja, hogy a főpapok világos jelét adták annak, hogy akár egyházi, akár önző érdekből készek voltak az alkotmány fölforgatására.

Ez egyenesen arczátlan állítás, melyet Beöthy lelkiismeretlenül reprodukál.

Mert ha volt olyan idegen származásu főpap, a kit az abszolút, aulikus politika erőszakolt a magyarok nyakára, épen úgy voltak protestánsok is, a kik szívesen adták oda

magukat az aulikus politika eszközeinek, még pedig pénzért és douációkért. Beöthy Ákos nagyon közel találhatja erre a példákat *Biharországban*.

Igy itélni tehát a legnagyobb férfiak egyikéről, a legnagyobb magyar írók, magyar haza fiaik egyikéről, a ki a fokonkint eltulajdonított, elcsempészett egyetem alapítója is volt, így itélni a katolikus főpapságról, melynek soraiiban a Széchenyiek, Forgáchok és a sok meg sok többi, a hazafias küzdelemnek részesei, az abszolút kormányok üldözöttei állottak: már nem könnyelműség, hanem, a mint mondtuk, lelkiismeretlenség.

Ime, hogy csinálják nálunk a történelmet mikor még Beöthy Ákosnak is farkassötétség száll a szemére, mihelyt katolikusokat és papokat lát szeme előtt. Nem is szólva arról, hogy az általa használt kifejezések illők lehetnek egy kemény vitairatba, népgyűlési szónoklatba, a miért viszont nyomban meg lehet abczugolni, de egy komoly történelmi munkának csak szégyenfoltjai. *E. K.*

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Decz. 18. d. u. B. dr. Szolcsányi Hugó előadása a népszámlálásról a városháza nagyteremben. Deczember 19. Meggyűlés.

* **Steiner püspök emlékezete.** A Szent László-társulat — mint Budapestről jelentik — tegnap reggel 9 órakor gyászmisét tartatott az egyetemi templomban Steiner Fülöp székesfehérvári püspök lelküdvéért, ki a társulatnak elnöke volt. A templomnak első padsorait fekete posztóval vonták be, s azokban foglaltak helyet a Szent László-társulat, aquinói Szent Tamás-társaság s a katolikus kör tagjai, élükön Zichy Nándor gróffal. A szertartást Szmercsányi Pál székesi püspök, (Steinernek utódja a társulatnál) végezte nagy papi segédlettel, mely alatt a növendékpapok énekkara gyászdalokat adott elő.

* **Előkészületek a népszámlálásra.** A városházán most nagy a készülődés, hogy a bekövetkező újév egészen rendben találjon mindent a népszámlálásra nézve. A számláló biztosok, — kik nagyobbára a helybeli jogakadémia polgáraiból kerültek ki, — már megkapták kinevezésüket a melyben egyuttal már a kerületük is meg van jelölve. A biztosok könnyebbégére nézve a házakat könnyen szembe-tűnő számokkal látták el. Legközelebb a közönség tájékoztatására nézve bocsátanak ki felvilágosítást, hogy miképen viselkedjenek a számláló biztosokkal szemben. — A biztosok egyöntetű működésére nézve f. hó 18-án d. u. 3 órakor a városháza nagytermében Szolcsányi Hugó jogtanár előadást fog tartani, melyben különösen a számláló lapok kitöltésére nézve fogutbaigazító felvilágosításokat adni.

* **A Király-serfőző bukása.** A kőbányai Király-serfőző részvénytársaság közgyűlést hív össze, amelynek tárgysorozatán ez olvasható:

Határozathozatal a társaság feloszlása iránt. Főlázmolók választása: hatáskörük, cégjegyzésük módjának és díjazásuk megállapítása, különösen felhatalmazásuk és utasításuk, hogy a társaság ingatlanait bírői árverés mellőzésével szabad kézből eladhassák.

A köztett mérleg 1.884.233.73 korona veszteséget tüntet fel. A társaság részvénytőkéje 3.200.000, az elsőbbségi részvénytőkéje 1600.000 korona.

* **Városatyák inkompatibilitása.** A képviselőházban sokat vitatkoztak az inkompatibilitás felett. A képviselőházban sok a képviselő-igazgató-részvényes stb. De a képviselőházzal átragadt a fővárosra ez a dolog. A főváros pénzügyi bizottságából, építési tanácsából ki akarja küszöbölni az *érdekelteket*. Sikerül-e ezekben a kérdésekben a képviselőháznak és a fővárosnak elérni a mi az igazság. De ezekből felmerül a kérdés, hogy nincs-e ilyen kérdés Nagyváradon. Már a csütörtöki városi közgyűlésen, a villamos vasut kérdésénél odavetették a vita hevében, hogy ki az érdekelt, ki a részvényes? Hát ebben a közbeszólásban volt valami igazság. Közelebb jön a városi közgyűlés elé a villamos vasut engedélyezése tárgyában tartott tárgyalás jegyzőkönyve. Nagyon fontos dolgok vannak ebben, amikhez hozzá kell szólni a városatyáknak. Ez még jó. De ott szavaznak is. Így aztán szavaznak majd azok a városatyák is, akik egyuttal részvényesek a közuti, tehát az érdekelt társulatnak. Itt ütközik össze a város és a társulat érdeke. — Kettőt nem lehet szolgálni. Ezért ki kellene zárni a szavazásból a vállalat részvényeseit. A fennálló törvények szerint kizárni nem lehet az érdekelteket, de elvárhatnák az érdek nélküli városatyák, hogy ezek az urak ne szavazzanak.

* **A fehéregyházi csatátér árverése.** Tegnap volt az árverése a gróf Haller Lujza-féle fehéregyházi birtoknak, melyben a szabadságharcban elesettek fölé emlékoszlopot állított a kegyelet. Az állam intézkedést tett, hogy a birtok magyar kézben maradjon s evégből *Darányi* földművelésügyi miniszter megbízottat küldött az árveréshez, aki az állam érdekeinek szem előtt tartása mellett a birtokot telepítési célra 300.000 koronáért megvásárolta.

* **Államsegély a nőipariskolának.** Nagyvárad városa a jövő évi költségvetésnél törölte a nagyvárad nőipariskola segélyezésére felvett 1000 koronát s ezzel egyidejűleg egyes városatyák úgy tüntették fel az iskolát, mint a melynek semmi haszna, semmi eredménye nincsen s korántsem szolgál olyan cél, amilyent a hasonló nőipariskolának szolgálni kellene. A segélyösszeg törlése végre is olyan dolog, a melyet némiképen meg lehet indokolni a város jelenlegi sanyaru pénzügyi viszonyaival, azonban az iskola eddigi működése nem szolgált rá azokra a kifogásokra, amelyekkel találkozott. Ezt bizonyítja most a kereskedelemügyi miniszter intézkedése, a mely szerint *Szedlarikné-Dudinszky Anna* tulajdonos-igazgató részére 400 korona államsegélyt és két szövő-gépet engedélyezett. A miniszter pedig, tudvalevőleg nagyon utána néz, hogy kinek és milyen célra ad államsegélyt.

* **200 ember halála.** *Kantonból* jelentik: Hokou mellett a nyugoti folyón egy személyszállító gőzösről egy ember beleesett a tengerbe. Az utasok mind a hajó egyik oldalára tódultak, a minek következtében a hajó fölborult. Négyszáz utas közül 200 vízbe fullt.

* **Tetszhalott a katonakórházban.** Ribilió volt tegnap a katonakórházban. *Moga* Sámuel közös hadseregheli gyalogos bekerült súlyos beteg a kórházba. Elalélt, azt hitték halott s úgy is bántak vele. Nagy ijedelmet okozott a kórházban, mikor életre kelt. Hogy milyen lesz a betegségének a lefolyása, azt az orvosok sem tudják.

* **Búr csapatparancsnok felolvasó körutón.** Báró *Luzsénszky* Félix magyar hazánkfia, aki a múlt év őszén ment ki Transzvába, hogy részt vegyen a búrok hősiességének harczában s mint a magyar kommandó vitéz parancsnoka több nagy ütközetben részt vett s meg is sebesült, — *Clair* Vilmos, a F. M. K. E. főtitkárának kíséretében, legközelebb *felolvasó kör-*

ultra indul az országban. Báró *Luzsénszky* a fölolvások tiszta jövedelmének 50%-át a F. M. K. E. kulturális céljaira ajánlotta föl. Körutját is a Felvidéken kezdi meg s csak azután látogatja meg az ország többi városait. Nyitrán, a F. M. K. E. központjában már decz. 2-án megtartotta fölolvását, a *Vörösmarty-szobor* és a F. M. K. E. javára. Utazási programja, az eddigi megállapodások szerint a következők: Vác (decz. 20.), Esztergom (decz. 22.), Érsek-Ujvár (decz. 23.), Miskolc (decz. 27.), Sátoralja-Ujhely (decz. 29.), Kassa (decz. 30.), Lőcse (január 1.), Igló (jannár 2.), Késmárk (január 3.), Alsó-Kubin (január 5.), Rózsahegy (jan. 6.), Galgóc (jan. 13.), Nagy-Tapolcsány (jan. 15.), Szakolca (jan. 16.), Privigye (jan. 17.), Szenie (jan. 18.), Korpona (jan. 19.), Ipolyság (jan. 20.), Selmezbánya (jan. 21.), Zólyom-Brezdnó (jan. 25.), Breznóbánya (jan. 26.), Körmöczbánya (jan. 27.), Trencsén (jan. 31.), Vágújhely (febr. 1.), Pozsony (febr. 3.), Aranyos-Maróth (febr. 5.), Léva (febr. 7.) Balassa-Gyarmat (febr. 8.), Salgótarján (febr. 10.) A további program később lesz megállapítva.

* **Ezer liter tej naponkint.** Tegnap délelőtt *Ehrlich* G. Gusztáv bizottsági tag kíséretében a budapesti polgármesternél megjelent *Goldmann* József VII. kerületi tejnagykereskedő és jegyzőkönyvbe adta a következő nyilatkozatot: *Goldmann* József a maga és a neje nevében a főváros szegényeinek mostoha sorsán töle telhetőleg enyhíteni óhajtván, kijelentik, hogy 1901. évi január 1-től kezdve *három hónapon* át, tehát márczius végéig *naponkint ezer liter tejet* ingyen adományoznak illetők között leendő szétosztás végett. A polgármester meleg köszönete nyilvánítása mellett vette tudomásul a nagylelkű adományt, annak kerületenkénti szétosztására nézve az előjáróságok útján fog intézkedni.

* **Eltalálta.** Egy falusi földmives be ült harmadosztályu jegyével a másodosztályu kocsiába. Láttá azt a kalauz mikor bejött s reá kiált:

— Hé, atyafi, maga nem ide való!

— Eltalálta az ur, mert én lependi vagyok kérem alázatossággal.

* **Ritka a tiszta bor.** Most már valamennyire haladtunk az elpusztult szőlők újratelítésével s ezek egy része terem is már, azonban hamisítatlan jó bort ritka helyen lehet kapni. Kiválik e tekintetben *Molnár* Lajosnak, az Agrár bank képviselőjének a pinceszéje, a hol hamisítatlan finom csemege borok állanak rendelkezésre. *Molnár* Lajosnak a várad meg az arad-vidéki hegyeken is van mintaszerű szőlője s ennek termését kínálja most eladásra. Igen jó alkalom kisebb mennyiségű finom igazi jó borok vásárlására. Bővebbet a lapunk hirdetési rovatában találnak olvasóink

* **Letartóztatott földbirtokos.** Felső-Nyáradon Gothárd Emil odaváló földbirtokost a miskolczi ügyészség váltóhamisítás miatt letartóztatta. Gothárd a felesége nevére hamisított váltókat s éppen Amerikába készült, mikor letartóztatták. A vizsgálat során még más okirat-hamisítások is rábizonyultak.

* **A szent év utolsó zarándoklatainak tervezete,** melyet az utazást rendező iroda közvetlenül az indulás előtt kiadott, következők: A 3-ad osztályban utazó zarándokok Budapestről 19-én, szerdán esti 8 órakor a keleti pályaházból indulnak a fumei személyvonattal. Az I., II. osztályu utasok 19-én este 1/2 9 órakor Budapesten a »Pannonia« szálloda éttermében vacsorálnak. 20-án, csütörtökön reggel fél 6 órakor a Ferenczrendiek templomában sz. misét hallgatnak, melyen Kázmán Károly plebános orsz. gyűlési képviselő celebrál. 7 óra 15 perczkor a keleti pályaudvarból a fumei gyorsvonattal elutaznak. Déli 1 óra után ebéd Zág-ráiban. Esti 7 és fél órakor érkezés Fiuméba. Hajórászállítás. Estebéd. — 21-én pénteken reggel 7 órakor érkezés Anconába. Vámvizsgálat és reggeli után tovább utazás vasuton. Délután 2 és fél órakor érkezés Rómába. Római tar-

tózkodás 5 nap. 22-én búcsujárás a négy bazilikába. 23-án hódoló tisztelet és fogadtatás XIII. Leo pápa Ő Szentségénél; 24-én megjelenés a szent kapu és szent év bezáró ünnepélyén, megáldása az országos gyűjtésből szervezett nemzeti lobogónak s elhelyezése II. Sylvester pápa siremléke fölé a Lateránban. Az idő több részében az ősi és ujkori Róma nevezetességeit, műemlékeit, gyűjteményeit, múzeumait látogatják meg a zarándokok szakértő vezetőik kalauzolása mellett. Karácsony másodnapját követő éjjel utaznak el a magyarok Rómából. Egyik rész 27-én délelőtt érkezik Velenczébe, hol 2 napot tölt; a másik rész pedig az Anconában várakozó pompás gyors hajóra száll s folytatja útját Egyiptom és Palästina felé. A magyar zarándokok fogadtatására mindenütt készülnek. Jelentkezéseket az indulás napjáig az utazási díj befizetése mellett elfogad a központi iroda Budapesten (Múzeumkörút 15. II. e.)

* **A megye nagy napja.** Biharvármegye törvényhatósága a jövő szeptember 19-én tartja rendes téli közgyűlését. Különösebb ügyek nem kerülnek tárgyalás alá, hanem azért két napig fog tartani a tanácskozás, mert néhány száz darab ügy van kitűzve elintézés végett.

* Nyomdában.

Virilisek (legtöbb adót fizetők) névjegyzékét szedi a szedő-gyerek, mindön főnöke kérde: mit csinálsz?

— A virilisek névjegyzékét szedem, — kiált nagy elhatározottsággal a munkájában megzavart szedő-gyerek.

* **Kenyeret, munkát!** Ez a szomorú jelző hozta össze tegnap délután Budapest sok ezer munkanélkülijét. A vig-utcai Küffner-féle vendéglőben jöttek össze a főváros legszánandóbb emberei. Legsánandóbbak azért, mert tudnának is akarnának is dolgozni, de munkát nem kapnak. A munkanélküliek erre a gyűlésre több képviselőt és fővárosi bizottsági tagot is meghívtak. Többen engedtek is a meghívásnak. Ott voltak dr. Havass Rezső, dr. Vázsonyi Vilmos, Sümei Vilmos, Sándor Pál, Lélay min. oszt. tanácsos, Mezei Mór orsz. képviselő. Beszéltek Vázsonyi Vilmos, Mezei Mór, dr. Csillag Zsigmond, a volt szocialdemokrata vezér. Különösen nagy hatással beszélt Vázsonyi, aki a munkásnép politikai jogtalanságát panaszolta. Mezei Mór mindenkit meglepett azzal a kijelentéssel, hogy az általános titkos választási jog hive. Végül egy két hirdető munkásvezető szónokolt. A nyomorgók azután azzal az üres gyomorral, a melyre jöttek, távoztak. A rendőrségnek semmi dolga sem akadt.

* **A megyei irnokok kérelme.** Az irnokok mindentűn nagyon silányul vannak dotálva, de sehol sem oly mostoha a fizetésük, mint Biharvármegyénél. Igen sok hivatalban a szolgának nagyobb fizetése van, mint nálunk a megyei irnokoknak. A sanyaru megélhetési viszonyok készítették ezeket a szegény embereket, hogy ismét és ismét kérjék helyzetük javítását. Tegnap délelőtt deputációban voltak a megyei irnokok *Beöthy* László főispán és *Szunyogh* Péter alispánnal s kérték, hogy fizetés emelés iránti kérvényüket kegyesen pártolják. Ugy a főispán, mint az alispán készséggel megígérték pártolásukat és támogatásukat.

* **Község árverés alatt.** A Budapesti Közlöny hozta tegnap ezt az árverési hirdetést.

24564

ÁRVERÉS.

3—3

2012/900. Az abauj-szántói kir. járásbíróság mint tkvi hatóság közzé teszi, hogy Nagy Ferencz és Pogorosky Gábor csatl. végrehajtónak *Abauj-Szántó* város közönsége ellenében fennálló 6800 kor., 254 kor.

82 fillér s járuléka iránti követelés kielégítése végett a bírói árverést a végrehajtást szenvedőnek a szántói 225. sz. tkjben 520. hrsz. városháza, udvar s kert 16164 kor., a 272. hrsz. csűröskert 2000 kor., a 922. hrsz. ház, udvart s kert 1000 kor., az 1118. hrsz. rét 7048 kor., az 1655. hrsz. kőbánya 1000 kor., a 2543. hrsz. szántó föld 1777 kor., a 2544. hrsz. szántó föld 601 kor., a 2545. hrsz. szántó föld 423 kr., az 1024. hrsz. szántó föld 263 kr., az 1052—1052. hrsz. példánykert 263 korona, a 2495. hrsz. szántó föld 290 korona, a 2497. hrsz. szántó föld 745 koronában megállapított kikiáltási ár mellett elrendelte s annak ezen kir. járásbíróság telekkönyvi hivatalánál a 6-ik számú szobában leendő fogatósítása végett határidőül 1900. évi december hó 22. napjának d. e. 10 óráját azon hozzáadással tűzte ki, hogy a jelzett ingatlan ezen határidőben a kikiáltási áron alól is el fog adatni.

Ab.-Szántón, 1900. évi augusztus hó 29. napján. Kir. járásbíróság mint tkv. hatóság.

* **Ösztöndíj-pályázat.** Az Alapy-féle ösztöndíjaknál az 1900—1901. tanév kezdetétől a következő állások töltendők be:

1. a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter adományozásához tartozó két 420 koronás állomás;

2. a nagyváradai lat. szert. káptalan adományozásához tartozó három 420 koronás állomás;

3. Budapest fő- és székváros közönségének kijelöléséhez kötött egy 420 koronás állomás.

Ezen ösztöndíjakat, melyek közül az 1. és 2. pont alatti állomásokra első sorban tiszántúli származású tanulók tarthatnak igényt, csakis kath. vallású szegény sorsu és jeles előmeneteli tanulók nyerhetik el.

A folyamodványok az illető tanintézeti előjárásnál legkésőbb az 1901. évi január hó 15-ig nyújtandók be a következőkkel felszerelve:

1. születési bizonyítvánnyal;

2. a lefolyt tanév végén nyert iskolai bizonyítvánnyal és a folyó tanév I. harmada végén nyert időszaki értesítővel, illetőleg indexszel;

3. a családi és vagyoni viszonyokat feltüntető s esetleg a tiszántúli származását bizonyító hatósági igazolvánnyal.

A folyamodványban megjelölendő ama pénztár is, melynél az ösztöndíj adományozás esetében kiutalványozandó volna.

* **Rablóvilág Debreczenben.** Pár hónap óta egymást érik Debreczenben a betörések rablások, utonállások. Utóbb már a város közepén levő utcákban is, amint beáll az este, kötélt hurkot vetnek az emberek nyakába s kirabolják. A rendőrség állandóan talpon van, de nem tud a gazemberek nyomára akadni. Már azon gondolkoznak, hogy vagy a katonaságot veszik igénybe, vagy polgár-őrséget szerveznek. A legújabb támadásról a következőket írják a debreczeni lapok: Helmezy Miklós, a ki kereskedőségét a Zádor Lajos üzletében, csütörtökön éjjel kevéssel tíz óra előtt Csapó-utczáról igyekezett haza Széchenyi-utczai lakására. Csapó-utczáról a Burgondia-utczán keresztül akart menni. Még csak gondolni se merte, hogy azon az utcán, ahol már történt rablótámadás, újra lesbe merjen állni a rabló. Gyanútlanul haladt az utca közepéig, mikor egyszer Magas-utczáról egy alacsony ember ugrott elő és egy jól irányzott lökéssel hurkot vetett a nyakába. Helmezy nem vesztette el lélekjelemlését s a rabló kezéből szabadulni igyekezett. Minden erejét kifejtette, hogy menekülhessen s ez hosszas küzdelem után sikerült is neki. Mialatt közte és a rabló közt a küzdelem folyt, nem figyelte meg a támadót, mert az lefordított fejjel igyekezett rejtteni előle az arcát. Azt azonban tudja, hogy a támadó alacsony, zömök ember volt. A merényletet egyedül, társ nélkül hajtotta végre s talán éppen ez volt a Helmezy

szerecséje. A támadó társa nem segítette s ő kötéllal nyakán kiszabadulhatott a körmei közül. Helmezynek a küzdelemben véres lett az arca. Egyenesen a rendőrséghez ment, feljelentette az esetet s átszolgáltatta a kötélturkot is, amelyet a támadó a nyakára vetett. A kötelet kettős czukorspárgából sodorta össze a támadó és rendkívül erős kötéssel áll rajta a hurok. A kötélt végén, amelyet a támadó a kezében tartott, erősen csomózott gömb van, hogy a hurokra fogott áldozat küzdelemben egy könnyen ki ne ránthassa kezéből a kötelet. A jelentés után és a leírás nyomán mindenfelé keresték az éj folyamán a támadót, de sikertelenül.

* **Elveszett az Ujsortól a Fő-utczán és Apáca-utczán a Borz-utczáig egy arany fülbevaló.** A hecsületes megtaláló szíveskedjék szerkesztőségünkben átadni.

A kínai békekötés.

Egyre sürűbben érkeznek a táviratok a kínai békealkudozások folyamáról.

Előttünk fekszik egy washingtoni távirat, a mely közli a washingtoni német nagykövet tájékoztatására alkalmas nyilatkozatát. Szerinte a kínai kérdés főbb pontjai már megoldottaknak tekinthetők. Miután azt a követelést, hogy a kínai birodalom integritása főtartassék, a hatalmak elfogadták, nem marad más elintézendő, minthogy az egyes feleknek jogai a leggondosabban biztosítottassanak. Németország a szabad, nyílt kikötők mellett van. Az Egyesült Államoknak az az elve, hogy a keleti kereskedelem s a Fülöp-szigeteken a kereskedelem szabad, minden népnek hozzáférhető legyen. Ezzel erős garanciát s kitűnő példát nyújtott a távoli Kelet kereskedelmi viszonyaiban mutatkvzott oktan, önző eljárás ellen. Hogy egy-két érdekcsoport Németországról azt terjesztette, hogy az amerikai kereskedelemnek ellensége, eléggé sajnálandó. Mindkét országnak egy a célja: a hazai ipar védelmezése. Ha Kinának integritása tényleg biztosítva lesz, akkor fog kitűnni, hogy Németország s az Unio közös érdekeikben s közös célokban mindig szoros egyetértésben voltak. Holleben német nagykövet azután egy oldalvágással kedveskedik Angliának, midőn azt mondja: Nagy extázissal szokták emlegetni az Egyesült-Államok és Anglia népének fajrokonságát, de igaz az is, hogy a rokonság Németország és az Egyesült-Államok között cseppel sem gyengébb. Holleben nyilatkozatából különben még az is kiderül mint igaz dolog, hogy a hatalmak között még most is veszedelmes rivalitás uralkodik.

A tárgyalásokról a következő legújabb hireink szólnak:

A békefeltételek.

London, december 14. A »Standard«-nak jelentik Sanghaiból mai kelettel, hogy Csangcsitung olyan értesítést kapott, a mely szerint az özvegy császárné beleegyezett a következő békefeltételekbe: A császár mihamarabb visszatér Pekingbe; Kína 50 millió font sterling kártérítést fizet; minden egyes idegen követség 2000 főnyi védőőrséget tarthat és a birodalom minden tartománya számára egy-egy idegen tanácsadót neveznek ki.

Washington, decz. 14. A legújabb pekingi hírek szerint Anglia hajlandó a békefeltételeket aláírni, mert csak csekély módosításokat tesz, illetőleg javasol. Ezek a módosítások nem ellenkeznek azokkal az elvekkel, a melyekhez az Egyesült-Államok ragaszkodnak.

Az Egyesült-Államok szempontjából, úgy látszik nincs lényeges akadálya a megegyezés tárgyában folyó tárgyalások mielőbbi befejezésének. A Congertől érkezett legújabb hírek nagyon világosan sejtetik, hogy Mumm német követ fontartja Németországnak azt az ígéretét, hogy nem fogja a lázadás vezéreinek halálra ítéletét követelni.

London, decz. 14. A »Morning Post«-nak jelentik Pekingből 12-iki kelettel: Első tekintete úgy látszik, mintha azok a javaslatok, a melyeket az orosz követ tett, nagyon enyhék volnának. Ha azonban jobban vizsgáljuk meg ezeket a javaslatokat, észreveszszük, hogy főként arra irányulnak, hogy jelentéktelennek tüntessenek föl minden kérdést, a mely a többi hatalmasságra nézve nagy jelentőségű, de Oroszországot nem igen érinti. Azokat a kérdéseket, a melyek Mandzsúországra vonatkoznak, Oroszország olyan kérdéseknek tünteti föl, a melyet Oroszországnak és Kinának maguk közt kell eldönteniök. A francia követ nagy kárterítést, illetőleg elégtételt követel a római katolikus misszióknak okozott károkért. Azonkívül erőlyesen követeli a bűnös kínai hivatalnokok megbüntetését. Ugy látszik, Francia- és Németország, bár egymástól függetlenül, inkább járnak el körülbelül egyenlő elvek szerint, mint Franciaország és Oroszország.

London, decz. 14. A »Times« a következő tegnapi keletű new-yorki táviratot közli: Washington megint egyetért Berlinnel a Kinával szemben támasztandó békefeltételekre nézve. Azt a táviratot, a mely azt állítja, hogy gróf Bülow javaslatait jelentéktelen módosítással elfogadták, helytelennek és megtévesztésre irányulónak nyilvánítják. Tagadják, hogy Conger aláírta volna a követeléseket ebben az alakban. Több más változtatást is tettek a feltételeken.

IRODALOM.

A rózsafüzér az Oltáriszentég előtt.

A budapesti karmeliták rendháza pompás kis könyvet adott ki, mely nagy öröme fog szolgálni azoknak, akik a rózsafüzért vagy magyarosabban olvasót imádkozzák. E kis könyvecsében az olvasó titkai vannak 15 gyönyörű kivitelt színes képben ábrázolva s hozzáfűzve a másik lapon lélekemelő imádság, mely az áldozásra vonatkozik. Ára a valóban diszes kiállításához képest csekély: finom bőrkötésben 1 korona 50 fillér. Igen alkalmas e kis könyvecske karácsonyi és újévi ajándéknak különösen nők számára. Megrendelhető a karmeliták budapesti rendházában (Angyalöföld.)

Megjelent: **Páduai Szent Antal nagy képes naptára** az 1901. közönséges esztendőre. A magyar nép, különösen páduai szent Antal tisztelői és szent Ferenc atyánk harmadik rendjének tagjai számára szerkesztette és kiadja **Buday Aladár**, I. évfolyam. Budapest, a Stephaneum nyomása, 1901. 208 lap. Ára 80 fillér. Minden jog fenntartva.

Ime a legújabb magyar katolikus naptár, mely rohamos lépéssel emelkedik fel a népszerűség csúcspontjára. Élvezetes szép olvasmány és kép van benne pazar bőséggel. Jó lélekkel ajánlhatjuk a nagy szent tisztelőinek figyelmébe.

Az „Egyházi Közlöny“ 50. száma a következő tartalommal jelent meg: Vezércikk: A keresztény toll küzdelme, — Egyházi értesítő. — Tárca: Az »Associazione fra i Cultori di Architettura« működése Rómában. — A katolikus klerus megrágalmazása egy történelmi munkában. — Hétről-hétre. — Egy feminista regény. — A német sajtó harcza a katolikus

munkásegyletek ellen. — A theologiai tudományok módszertana és encyklopédiája. — Lelkipásztor. — Szószék. — Kérdések és feleletek. — Irodalom. — Személyi hírek. — Memento. — Hírek. — Olvasóinknak. — Szerkesztői üzenetek. — Hirdetések. A megrendelések Budapest, VII. Szegényház-tér 8. sz. alá a szerkesztőségbe küldendők. Előfizetési ára egy éve 10 kor,

SZINHAZ.

HETI MŰSOR.

Szombat: »Bibliás asszony«
d. u. Csongor és Tünde.
Vasárnap este. Bibliás asszony.

A legközelebbi reprizek. Két igen érdekes bájos énekes mű reprizére folynak mostanában az előkészületek színházunkban. Felujítják ugyanis Audrán édes zenéjű operettjét a »Babát« s a »Sulamit«-ot. Mindkét darabot rendkívül nagy díszszel, ritka fényvel állítja ki az igazgatóság. A festőteremben, s a szabóműhelyekben egyaránt lázas munka folyik, a színpadon és a zongora teremben pedig nap nap mellett tartják a próbákat. A Baba és a Szulamit is a jövő hét műsorában foglal helyet.

A Bibliás asszony. A szezon e szenzációs eseménye iránt való rendkívüli érdeklődés birta rá Somogyi igazgatót, hogy a *Bibliás asszonyt* mára és vasárnapra újból műsorra tűzze. A nagyszerű operett-ujdonság az ismert szereposztással kerül előadásra.

1848. az Urániában. Legközelebb kerül először színre az Uránia-színházban Hentaller Lajos 1848. című korrajza. *Hentaller*, a ki a szabadságharc történetének egyik legalaposabb ismerője, nagy tudással és igaz magyaros nyelvezettel írta meg ezt a legújabb munkáját. Az Uránia-színház igazgatósága pedig nagy gondnal készítette a díszleteket, a melyek legérdekesebb részei lesznek a Hentaller ereklgyűjteményének darabjairól készített vetített képek, a melyek ott kerülnék először a nyilvánosság elé. A hazafias vidéki közönség zarándok helye lesz az Uránia. Az elmúlt nagy idők dicső emlékein lelkesülni, igaz hazaszeretetet tanulni fog itt a vidék magyar közönsége, a mely leghivebben őrizte meg a történelem agyomá nyait.

ZENE és MŰVESZET.

»Csüddüngölő« eredeti székely tánczot — az erdélyiek csárdását egy remek hangulat- teljes magyar tánczot Lengyel Miskától ad a »Zenélő Magyarország« 1900. évi 24-ik füzeté, melylyel a pompásan szerkesztett zeneműfolyóirat VII. évfolyamát lezárja. E füzetben még van egy szép magyar dal »A faluban hegedű sir« s *Huber* Sándornak egy hamar népszerűvé vállandó szép dala »*Ha visszagondolok a multra*« — és *Tschaykowsky*től »A pacirta dala« salondarab.

Az 1900. évi VII. évfolyam ezen száma a zeneműfolyóirat tartalomjegyzékét is adja — a melyből érdekes megtudni, mily gazdag választékát adta a közönség által nem hiába felkarolt zeneműfolyóirat a legszebb s a zeneirodalom minden válfaját felölelő zeneműveknek. — Közölt pedig az évfolyamban 29 magyar dalt és népdalt, 8 műdalt zongora kísérettel, 4 vig dalt s kuplét, 6 opera és operett részleteket, 5 indulót, 4 keringőt, 7 polkát, 5 csárdást, 1 körmagyart, 18 salon darabot 2 kézre, 3 négykezes darabot és 7 hegedű darabot zongora kísérettel. Ez évfolyam pompás díszkötésben 15 korona.

Előfizetési ára az 1901. évfolyamra egész évre 12 korona, félévre 6 korona, évnegyedre

3 korona. Egy évfolyamban 24 füzet jelenik meg, mindegyike 10—10 oldal legdivatosabb zeneművel. Minden zenekedvelő saját érdekében cselekszik, ha e gazdag tartalmu s fellette jutányos zeneműfolyóirattal megismerkedik.

Előfizethetni — s mutatványszám ingyen kérhető a »Zenélő Magyarország« (*Klökner Ede*) zeneműkiadóhivatalában, Budapesten, VI. ker., Csengery-utca 62. a. II. 10.

REGÉNY-CSARNOK.

A szeretet angyala.

Irta: Lázár Gyula.

15.

— Nem is gondoltam Magda, hogy te ily csintalan is tudsz lenni. Helyes, jobb szeretem ha hozzám mersz nyulni, mint ha futsz előlem . . . De nézd csak, az a rózsabimbó el akar hagyni; a nagy nevetéstől kirázódott helyéből; illeszd csak vissza, jól összevág blousod hamvas csipkéivel . . .

Magda a rózsára pillantott s kezdte visszakeresni előbbi helyére . . . Egészen megelégedett e virágról . . . Nem magának szakította; Ivánnak szánta. De hogyan kínálja most neki . . .

— Nézd csak Iván, mily ügyetlen vagyok, e kis semmiséggel nem tudok elbánni szót Magda némi zavarral s kiszámított ügyetlenséggel a fakadó bimbót hol le, hol meg felfelé . . . nem segítenél kicsit Iván?

— Ezer örömmel, válaszolt Iván, s komoly, sáppadozó arcczal a leányhoz lépett . . . Arczát a leány meghajlott fejének selyem szálai cirógatták . . . Mintha önsúlylyal terhelték volna meg szívét, úgy érezte e pillanatban magát; kezeit idegesen kapkodta ide s tova, eperpiros ajkai sárgáspiros színt öltöttek . . .

— No, ez az ügyetlenség netovábbjára, kedves Magda, hogy egy szál virágot nem tudok másnak feltűzni . . . Még utóbb is ketté török szára . . .

— Már ketté is törött — Iván — nézd, ott hever lábaimnál . . .

— Ah, mily neveltséges ostobaság, pirongass meg vigyázatlanságomért, megérdemlem!

— Oh nem; inkább megjutalmazlak fáradtságodért. Fogadd el e megtépett virágot tőlem — mondá Magda, miközben lehajolt a rózsá után s átnyújtotta azt reszkető kézzel Ivánnak.

Iván mohón kapott az ajándék után, de Magda még gyorsabban rántotta vissza kezét s azt mondta a méla szerzetesnek:

— Nem, Iván most nem adom, majd máskor.

Hangja lágy volt, mint az alkonyati szellő, szemével lopva tekintgetett a délczeg ifjura, ki úgy állt előtte, mint valami bálvány.

— Nem hallottad Iván, mintha anyám hívott volna? nem tudom, mi dolga volna velem . . . Jó mulatást . . . Reggelinél találkozzunk — s elsurrant az ifju elől mint az éjféli árny.

Iván meredt szemekkel nézett a rengő leány után, ki őz módra szökdécselt előre a zörgő bokrok között; az egyik kanyarulatnál még egyszer visszafordult s nyájasan integetett Iván felé, ki kalapját megemelve visszatárogott a padhoz, bágyadtan dőlt le rája, végigsimította vonagló arczát s alig hallhatóan tördelé: Bár sohse kellene mellőle távoznom . . . Szeret . . . én még jobban szeretem . . .

* * *

Borzasztó álom . . . az a sziv . . . Szinte izzadok bele . . . Ah, hisz csak üres álom volt . . . miért rázkódom hát meg tőle . . .? Nem megy ki a fejemből . . . kiméletlenül megtiportam azt a vérző szívet . . . Gyerekség így fennakadni a semmiségen . . . máskor is voltak már ily badar álmoképeim . . . El veletek haszontalan balgaságok . . . Bontsuk fel inkább ezt a két piczi csomagot s lássuk, mivel kedveskednek Magda és Annuska . . .

A kövesdi küldemény egy fonnyadt, törött száru thearózsa volt, melyet fénylő hajkorona körített s keskeny zöldselyem szalaggal egy

aranyos szegélyű illatos névjegyhez volt fűzve. A névjegyen Dabronczy Magda neve állott . . . Ezért tagadta hát meg tőlem első ízben, mellékelni akarta e ragyogó hajfürtöket . . . Ezért mondta, majd máskor . . . Értelek, kedves leány, értelek . . . Irigylendő helyzet . . . engem szeret a környék legszebb hölgye . . . Mihaszna, le vagyok kötve, rab vagyok s az maradok örökre, ha lánczaimat szét nem tőpem . . . Nyomorult élet . . . nyugtalan élet . . . Hát nekem nem szabad azt birnom, ki után szívem sir . . . ? Nem ér fel Magda ölése e rideg falakkal . . . ? Meddig akarom még vonszolni e megunt terhet . . . ? A Málnafalvy családnak élnie kell . . . , igen, nem szabad benem kihalnia . . . nem tres figyelmeztetése ez a világnak . . .

Hát ez az ájtatos gyerek mivel lepott meg . . . ? bizonyára valami értéktelen csecsebecsével . . . Untatnak haszontalan ajándékai . . .

Igy beszélt önmagában Iván, miközben a kised négyzetű dobozt megszabadította köteleitől s várakozásteljesen lebbentette fel a biborszínű selyempapírost.

Mintha villám sújtott volna le mellette, úgy megrettent. Arcába szökött a vér, erei egyre jobban kidagadtak . . . majd meg, mint valami varázsütésre vonult el ábrázatáról a lángoló pir, ajkai halványlila színt játszottak . . . A szív . . . az éjjeli véres szív . . . kiáltott harsány hangon s kezébe kapva a dobozt, kiemelt belőle egy tenyérnyi nagyságu gyapjuszövetet, mely finom csipkével volt környezve; egyik lapját kávészín habosselyem takaró fedte, melynek közepére élénkpiros szálakból egy tövissel koronázott szív volt ritka művészettel kivarrva.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

A kereszt és az egyetemi tanács.

Budapest, decz. 14. (Saját tud. táv.) Az egyetemi tanács azt fogja javasolni a miniszternek, hogy a keresztény egyetemi ifjak kérését a keresztnek az előadó termekben való kifüggesztésére vonatkozólag ne teljesítsék.

Alapítvány az ügyvédi nyugdíj-intézetnek.

Budapest, decz. 14. (Saj. tud. táv.) *Krausz Ede* fővárosi ügyvéd s neje *Holczner Antonia* az ügyvédi nyugdíj-intézet javára 50,000 koronás alapítványt tettek.

A mérnök-egyesület tiltakozása.

Budapest, decz. 14. (Saj. tud. táv.) A fővárosi mérnök- és építész-egyesület *Alpár Ignác* elnökletével tartott ülésen tiltakozott az ellen, hogy a *kolozsvári* és budapesti Nemzeti Színházak építésével a bécsi *Helmer* és *Fellner* cégét bizzák meg. Tíztagu bizottság memorandumot fog benyújtani a kormányhoz, a melyben kéri, hogy az építkezéseket nyilvános pályázat útján adják ki.

Romániából.

Bukarest, decz. 14. A kamara folytatja a fölrírt javaslat tárgyalását. Pano képviselőnek azt válaszolja *Filipesco* pénzügyminiszter, hogy a konzervatív pártok fuziója őszinte. Pano — ugymond — a ki belépett a konzervatív pártba és tárczát akart nyerni, hevesen támadja a konzervatív miniszterium költségvetését, holott ennek egyensúlyát akkor, mikor beterjesztették, még ő is elismerte. A pénzügyminiszter szemére veti Pano-nak, hogy osztályharcot akar szítani. A

költségvetési deficitet részben az okozta, hogy a liberálisok bizonyos adókat megszüntettek. A miniszter azzal végzi beszédét, hogy a konzervatív kormány komolyan fog takarékoskodni és jó sikerrel fogja megoldani az állami pénzügyek szanálásának feladatát. (M. T. I.)

Megőrült mérnök.

Grác, deczember 14. (Saj. tud. táv.) A marburgi állomáson *Schmied Konrad* bécsi mérnök a pinczereket fölpofozta, s revolvert rántott, hogy lelője őket, mivel, mint mondta, nem engedik a császárral beszélni. A szerencsétlen beteget elme-gyógy intézetbe szállították.

Pórujárta angolok.

London, decz. 14. (Saj. tud. táv.) A Daily Expressnek táviratozzák, hogy néhány száz búr Robertsonnál megtámadta *Clemens* tábornok seregét, s azt annyira megverte, hogy az angol hadsereg kénytelen volt magát megadni. A vereségről szóló hírt *Kitchener* távirata is megerősíti.

Az alkirályok és a császári udvar.

London, decz. 14. A Daily News-nak jelentik Sanghailól tegnapi kelettel: A brit főkonzul ugy vélekedik, hogy a jangcevígyi alkirályok egyre több befolyást nyernek a császári udvarra. Csapatukat a császár védelmére küldték és ez hozzá fog járulni ahhoz, hogy befolyások döntő legyenek. A helyzet javulása mellett szól az a körülmény is, hogy *Sungfusziang* nincs többé Szinganfuban. (M. T. I.)

Elsülyedt hajó.

Moszkva, decz. 14. (Saj. tud. táv.) A Kaspi tengeren *Wera* nevű kereskedelmi hajó elsülyedt. Többen a tengerbe haltak s a persa sah holmija, melyet a hajó szállított s mintegy fél millió értékű magyarországi áru a tengerbe veszett.

KOZGAZDASAG.

A román bor. A napokban a nagyváradi *Füchsl* borkereskedő cég egy nyilatkozatot tett közzé, a mely szerint sajtópert indít a »Borászati Lapok« ellen azon cikkért, amelyben csempészettel vádolja a *Füchsl* céget.

A »Borászati Lapok« említett és kifogásolt cikke hasábkra terjed. Közül egy terv-vázlatot is, melyből látható a magyar és román határ, a vám hirtal, a sdrompó és a *Füchel* cég borgyár telepe.

A »B. L.« cikkéből közöljük a következő kivonatot:

Még mindig foly a szállítás.

A »Borászati Lapok« kiküldött tudósítója legujabban a következőket jelenti K.-Vásárhelyről:

A romániai szőlő szállítása október hó közepétől kezdődőleg folyton tart. Most már a vége felé közeledik, de azért Kézdi-Vásárhely piacán deczember hó 1-én is volt szőlő, a mikor ide értem.

Délután 3 óra felé jött egy szekér, azután ismét egy másik és később, valószínűleg a nap folyamán még több lesz.

A szállítási idényben még csak egy-két hete is, ide a piacra 15—20 szekérrel hoztak naponként és innen tovább vitték az összes

szomszéd helyiségekbe, de még Brassóba és Sepsí-Szt. Györgybe is.

A nagyváradi cég.

A már többször említett nagyváradi cégnek itt egy korcsmáros a megbízottja és volt itt több hivatalnok, akik az ügyletet lebonyolították.

Nagyváradra a boron kívül két vasuti kocsi szilvapalinka is ment, amit szintén közvetlenül a határ mellett főztek friss gyümölcs gyanánt vámmentesen behozott szilvából.

Mibe kerül a szőlő?

A szőlő behozatali idénye alatt, a helybeli korcsmárosok vallomása szerint,ők Romániában a szőlőt 1—1½—2 kr.-on vették kg. ként ugy, hogy nekik a fuvarral együtt elvámolva 5 legfeljebb 6 kr.-ba kerül a szőlő helybe szállítva. 70 l. bort számítva 100 kg. szőlőre, az így becsempészett bor nem kerül többbe 7—8 frtnál.

Most deczember elsején a piacra hozott szőlőnek ládája 80 kr.; ebben van 5—7 kgrm szőlő; 1 kgrm tehát — egész ladát véve — 11—16 kr.-ba kerül. Kilószámra véve 18 krért adják.

Tekintve azt, hogy már benne vagyunk a télben, ezek is rendkívül alacsony árak.

Egy korcsmáros, akivel megismerkedtem, 12 hl.-t szűrt ilyen borból, amit 28 krajczárért mér ki.

Mi az oka ez olcsó árak?

Molnár Józsiás volt orsz. képviselő a következőleg nyilatkozott a mesés olcsó árak okáról:

Az a része Romániának, a honnan ide a szőlőt hozzák, a legszegényebb, távol esik kissé a forgalomtól, a nép nem igen tudja értékesíteni termését, azonkívül a szőlőmivelés is minimális kiadással van egybekötve.

A vesszőt hosszában lefektetik a földbe, abból egész bokor lesz, annak vesszőit kereken széthuzzák, mint nálunk a szálvesszőt és iszonyu termést ad, egy tőke 40—50 kgrmot.

A vámközégek hanyagsága.

Szavahihető tanuk állítása szerint, ládákat soha nem mérik, sőt ritkán is olvassák meg, különösen ha több kocsi jön és ha ismerős cég hozza. A vámközégek rendszeren elfogadják azt a ládaszámot, amit az illető bevall.

Igy nemcsak ugy lett az állam megrövidítve, hogy minden lánál 1—9 kilogramm szőlővel több jött be, a mi a sulynak 25—30%-ja, de még a kocsikon lévő ládak számánál is becsapták az államot 10—15%-al. Nem csak azzal csempészték, hogy a 6 frtos vám helyett 2 frtot fizettek, hanem még a sulyban is óriási mértékben.

A vámhivatalnokok már sejtik, hogy a manipuláció feljelentetett, azért igen zárkóztak.

Pedig azt, hogy a szőlőből, amit behoznak bor lesz, mindenki kellett hogy tudja, mert a szemük előtt csinálták már a vámnál a bort.

A román bor az O. M. G. E.-ben.

Azokkal a vámvisszaélésekkel, melyekkel Erdélyt előzőnlötte a romániai szőlő és a romániai bor, foglalkozik ma f. hó 15-én tartandó ülésében az O. M. G. E. szőlészeti és borászati szakosztály a *Bernáth Béla* elnökle alatt. A kérdést *Balogss Károly* a »Borászati Lapok« szerkesztője adja elő, részletesen ismertette a behozatalt és a törvényeket, amelyek az eljárást vámvisszaélésnek minősítik. Bemutatásra kerül két láda romániai szőlő és román szőlőből készült bor. A szőlőtermelőket érdeklő ezen ügy tárgyalására az O. M. G. E. ez uton is meghívja az ügy iránt érdeklődőket.

SZERKESZTOI POSTA.

Szurony. Hihetetlenül naiv. Közölhetlen.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 62.

Idénybérlet 60 sz

Nagyváradon, szombaton, 1900. decz. 15-én

Bibliás asszony.

Uj operette.

S Z E M É L Y E K :

III-ik Ernő, cziril király	—	Pintér Imre
Chartelrois márki	—	Erdélyi Miklós
Bearugency herceg	—	Nyáray Antal
Pontbichet fogadós	—	Füredi József
Jollivet	—	Kalmár József
Eugene	—	Madas Pista
Chattelrois márkiné	—	Forrai Ferike
Thea	—	Lányi Edith
Marechailné	—	Benkő Jolán
Sahr	—	Batizfalvi
Carmen	—	B. Horváth Irma

HELYÁRAK: Nagypáholy 7 frt. Földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsólye 1 frt 50 kr. Körzék 1 frt 20 kr. Támlászek 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr., oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártszek 30kr. Földszinti állóhely 50 kr., diák és katonajegy 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy szinlap 10 kr.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7, vásár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

Színházi látcsövek a ruhatárnál kaphatók bérbe, ára 30 kr.

A holnapi előadásra jegyek előre válthatók d. u. 3 órától 5-ig a rendes nappali pénztárnál.

Kezdeté 7 órakor, vége 10 órakor.

Holnap vasárnap, decz. 16-án:

délután 3 órakor fél helyárral

CSONGOR ÉS TÜNDE.

Tündérrege.

Este 7 órakor, rendes helyárral

Bibliás asszony.

Operette.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1900 decz. hó 11-ik napján tartott vásárbán eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 13.20—12.80. Kétszeres buza 12.40—11.80. Rozs 12.80—12.10. Arpa 11.60—11.20. Zab 10.80—10.40. Tengeri: 9.80—9.40. Borsó 34.—. Lencse 42.—. Bab 15.—. Kőleskása 24.—. Burgonya 3.70. 100 kiló lángliszt 25.50. zsemlyeliszt 24.50. fehérkenyér liszt 23.50, barnakenyér liszt 20.50. széna fuvarral 5.20, szalma 1.—. Szalonna 104.—, 6 kiló zsup-szalma —16, 150 dkg alom-szalma —10. 1 köbm. búkkfa 6.50, tölgyfa 6.—, cserfa 6.80, 100 kiló marhahus —.96, öntött gyertya —.84. Lámpaolaj —.82. 1 liter ó-bor 1.—. Uj-bor —.80. Pálinka —.72, Szilva-pálinka 1.60. Szesz 2.—. 1 mm. kőso 21.50, nyers fagyú —.48. olvaszt. fagyú 72.—, szappan 48.—, mosott birka gyapju —.—, magyar gyapju —.—. Egy hektoliter ó-bor 66.—, uj bor 54.—, mész 2.20, kemény faszén 3.20, puha faszén 3.—, kendermag 21.—. kőles 13.—. repce —.—, dió 52.—, mogyoró —.—, aszalt szilva 42.—. Egy kilogramm savanyu káposzta 20, szalonna 1.18, sei íéshus —.96, juh-hus 64, veres hagyma 14, fog-hagyma 36, bors 2.40, paprika 2.20, barnakenyér 20. Egy liter kőolaj 48, mm. búkköny —.—, 1 mm. luczernamag —.—, 1 mm. lóhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántúl« eredeti távirata. —

Határidők.

	Budapest, decz. 14.
Buza októberre	— — — — — 7.63
Buza áprilisra	— — — — — 7.39
Tengeri	— — — — — 4.84
Rozs ápr.	— — — — — 7.17
Zab ápr.	— — — — — 5.60
Káposzta, repce, aug.	— — — — — —

Értéktőzsde.

	Budapest, decz. 14.
Osztrák hitel	— — — — — 671.—
Magyar hitel	— — — — — 680.—
Allamvasut	— — — — — 663.50
Rimamurányi	— — — — — 487.25
Magyar jelzálog	— — — — — 429.—
Salgótarjáni	— — — — — —
Wagon-kölcsön	— — — — — —

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. decz. 14-én.

Magyar aranyjárdék 4%	— — — — — 97.—
Magyar koronajárdék	— — — — — 92.—

Magyar vasuti kölcsön aranyban 4,1/2%	— — — — — 99.50
Magyarvasuti kölcsön ezüstben 2,1/2%	— — — — — 99.25
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	— — — — — 98.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — — — — 91.25
Italméresi jog megváltási kötvény	— — — — — 98.76
Horváth-szlavónföldtehermentési kötvény	— — — — — 92.50
Magyar nyereség-sorsjegy-kölcsön	— — — — — 167.25
Tiszaszabályozás szezedi sorsjegyek kölcsön	— — — — — 139.75
Osztrák járadék papirban	— — — — — 97.75
Osztrák járadék ezüstben	— — — — — 97.75
Osztrák járadék aranyban	— — — — — 98.—
Osztrák korona járadék	— — — — — 98.50
Osztrák államsorsjegyek	— — — — — 185.—
Osztrák magyar bank részvény	— — — — — 16.90
Magyar hitelbankrészvény	— — — — — 680.50
Osztrák hitelintézet részvény	— — — — — 664.25
Párisi vista	— — — — — 95.72
20 frankos arany (Napoleond'or)	— — — — — 19.16
Németbirodalmi márka	— — — — — 117.60
London vista	— — — — — 240.80
20 márkás arany	— — — — — 28.52

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

A közeledő karácsonyi ünnepekre

ajánlom

kiváló finomságu ó faj-boraimat,

melyek *kitünő fekvésű Mènesi és Gyoroki szőlőimben termettek.* Tekintettel arra, hogy mint termelő 50 liternél kevesebbet el nem adhatok, literes üvegekre fejtett boraimat oly módon ajánlom, hogy kiki minden fajból tetszése szerinti mennyiséget, de *összesen legalább 50 liternyit állíthasson össze collectióba.*

Az üvegeket azok minősége szerint 6—12 kr. árban vissza veszem s a jegyzelt árakban a fogyasztási adót is vevő helyett kiegyenlítem:

A borok következők:

Sanvignon blanc (fehér dessert bor)	1 l. üvegben	1 frt 10 kr.
Szilvani (fehér pecsenye bor)	1 l. üvegben	1 frt — kr.
Carbenet-Marlot (vörös dessert bor)	1 l. üvegben	1 frt 10 kr.
Kaduska szemelt (vörös pecsenye bor)	1 l. üvegben	— frt 90 kr.
Mènesi vörös (vörös finom asztali)	1 l. üvegben	— frt 75 kr.

A borok lakásomról 19—20-tól kiadatnak, esetleg házhoz is szállítatnak.

MOLNÁR LAJOS,

Ujsor, 878. szám.

Felhívjuk a nagyérdemű közönség szives figyelmét

rendkívüli nagy karácsonyi kiárusításunkra

miáltal alkalmat nyújtunk tisztelt vevőinknek nem csak *divat, rövidaru, szőnyeg* és *egyéb áruink olcsó beszerzésére*, hanem alkalmat nyújtunk különösen ez idén

olcsó kelengyék bevásárlására is,

nevezetesen: *vászon és siffon női ingek, nadrágok, köntösök, szoknyák, velez (barchent), női fehérnemű, ágykészletek, asztal és kávé terítékek és egyéb kelengye cikkekben rendkívüli előnyös kiárusítást* rendezünk.

Tisztelt vevőinknek ezen hirdetésünket különös figyelmébe ajánlva, vagyunk

teljes tisztelettel

KUNZ JÓZSEF és TÁRSA,
Nagyvárad, Szt. László-tér 1.